

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

NIZOMIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi: № MD-70110201-2.02
2024-yil 29 08

MAKTABGACHA TA'LIMDA TA'LIM VA TARBIYA
TEXNOLOGIYALARI

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Magistratura mutaxassisligi:	70110201 – Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (maktabgacha ta'lim)

Toshkent-2024

Fan/modul kodi MTTTT2105	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 5	
Fan/modul turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Maktabgacha ta'limda ta'lim va tarbiya texnologiyalari	60	90	150
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik innovatsiya jarayonlaridan foydalanishning nazariy va amaliy asoslarini bo'lajak magistr'larga o'rgatish.</p> <p>Fanning vazifasi – maktabgacha ta'lim tashkilotlarda innovatsion pedagogik texnologiyalarning mohiyati, maqsadi, ularning tarixi, tamoyillari va talablari, o'quv maqsadlariga erishish uslublari, maqsadni belgilash va loyihalash texnologiyasi, o'quv jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish, maktabgacha ta'limni axborotlashtirish metodikasini yaratish va amaliyotga tatbiq etish kabilarni magistr'larga o'rgatishdan iborat.</p> <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. "Ta'lim texnologiyalari" fanining predmeti, maqsadi va vazifalari. "Ta'lim texnologiyalari" fani pedagogikaning mustaqil sohasi sifatida. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida me'yoriy ish xujjatlarining tahlili. Ta'lim jarayonini tashkil qilish. Ta'lim texnologiyalarining maqsad va vazifasi. Ta'lim texnologiyalarining boshqa fanlar bilan bog'liqligi.</p> <p>2-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida laridagi ta'lim va tarbiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari. Takomillashtirilgan "Ilk qadam" maktabgacha ta'lim tashkilotining davlat o'quv dasturi. Tarbiya jarayonining maqsadi, mazmuni, vazifalari va mohiyati. Tarbiya jarayonining qonuniyatlari va tamoyillari. Tarbiya turlarining umumiy tavsifi.</p> <p>3-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim va tarbiyaning interfaol strategiyalari va muammoli ta'lim. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat standarti. Muammoli ta'lim. Muammoli ta'lim maqsadi, vazifalari, vositalari, muammoli ta'lim darajalari. Muammoli dars strukturasi.</p> <p>4-mavzu. Tarbiyalanuvchilar faoliyati faolligini jadallashtirish asosidagi ta'lim texnologiyalari. Maktabgacha ta'lim tizimining asosiy me'yoriy-huquqiy xujjalari. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachining innovatsion faoliyatini shakllantirish shartlari. Maktabgacha ta'lim</p>			

tashkilotlarida tarbiyachining innovatsion faoliyatini shakllantirishda tarbiyachi muloqoti.

5-mavzu. Ta'lim va tarbiyaning fanga va shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi. Maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida. Talim va tarbiya haqida olimlar fikrlari. Ta'lim va tarbiyaning fanga yo'naltirilgan texnologiyasi. Ta'lim va tarbiyaning shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi.

6-mavzu. Ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etish va samarali boshqarish asosidagi texnologiyalar. Maktabgacha ta'lim sohasida davlat xususiy sheriklikni yanada rivojlantirish chora tadbirlari. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etish. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim va tarbiya jarayonini samarali boshqarish texnologiyalari.

7-mavzu. Ta'lim va tarbiya vositalari – ta'lim texnologiyasining tarkibiy elementi sifatida. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarga ta'lim va tarbiya jarayonidagi zaruriy vositalar va ulardan foydalanish. Zamonaviy pedagogik jarayonda tarbiyachining liderlik xususiyatlari.

8-mavzu. Tanqidiy fikrlashni rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyalari. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni har tomonlama rivojlantirishda tanqidiy fikrlashning o'rni va uning afzalliklari. Tanqidiy fikrlashni rivojlantiruvchi ta'lim texnologiyalarini ishlan chiqish.

9-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisiga qo'yiladigan talablar. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat olib borayotgan tarbiyachilarning kasbiy va shaxsiy sifatlari va davlat tomonidan ularga qo'yiladigan talablar. Tarbiyachining kompetensiyalari.

10-mavzu. Tarbiya jarayonini texnologiyalashtirish. Pedagogik texnologiyalar-ta'lim texnologiyalari sifatida. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiya jarayoni. Maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi pedagogik jarayonlarning bola rivojlanishiga ta'siri.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda maqistrlarda nazariy o'zlashtirilgan bilimlar mustahkamlanadi hamda egallangan bilimlarni amaliyotda qo'llash ko'nikma va malakalari hosil qilinadi.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi ta'lim va tarbiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.

2. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim va tarbiyaning interfaol strategiyalari va muammoli ta'lim.

3. Tarbiyalanuvchilar faoliyati faolligini jadallashtirish asosidagi ta'lim texnologiyalari.

4. Ta'lim va tarbiyaning fanga va shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi.

5. Ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etish va samarali boshqarish asosidagi texnologiyalar.

6. Ta'lim va tarbiya vositalari – ta'lim texnologiyasining tarkibiy elementi sifatida.

7. Tanqidiy fikrlashni rivojlantiruvchi talim texnologiyalari.
8. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachisiga qo'yiladigan talablar.
9. Tarbiya jarayonini texnologiyalashtirish. Pedagogik texnologiyalar ta'lim texnologiyalari sifatida.

10. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachisining innovasion faoliyat nazariyasi va xususiyatlari. Tarbiyachi faoliyati va pedagogik mahorati.

IV. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Pedagog mehnatini tashkil etishning ilmiy asoslari.
2. Loyihalash texnologiyasi
3. Keys stadi texnologiyasi
4. Modulli o'qitish metodikasi
5. Jamoaviy fikrlash texnologiyasi
6. Tanqidiy fikrlash texnologiyasi
7. Tarbiyalanuvchilar faoliyati faolligini jadallashtirish asosidagi ta'lim texnologiyalari.
8. Ta'lim va tarbiyaning fanga va shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi.
9. Ta'lim va tarbiya jarayonini tashkil etish va samarali boshqarish asosidagi texnologiyalar.
10. Ta'lim va tarbiya vositalari – ta'lim texnologiyasining tarkibiy elementi sifatida.

Seminar va amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim mazmuni ma'ruza, seminar va amaliy mashg'ulotlar mavzulari asosida shakllantiriladi. Biroq mustaqil ta'lim ko'proq ma'ruza va seminar mashg'ulotlarida o'rganilmagan masalalarni o'z ichiga qamrab oladi. Mustaqil ta'lim asosida o'qib-o'rganilgan masalalar fan bo'yicha oraliq va yakuniy nazorat ishlari savollarida o'z aksini topadi.

Mustaqil ta'limni tayyorlashda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar boyicha mavzularni konspektlashtirish;
- adabiyotlar asosida referat yozish;
- kitob va maqolalarga annotatsiya yozish;
- Internet tarmog'idan axborotlar izlash va tahlil etish.

Tavsiya etiladigan mustaqil ta'limning mavzulari:

1. Pedagogik texnologiyani loyihalashtirish va rejalashtirish yo'llari.
2. Ta'lim va tarbiya usullarini tanlash.
3. Usulning ta'lim berish texnologiyasidagi o'rni va vazifalari.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Ta'lim va tarbiya usullarini tasniflash. 5. Ta'lim va tarbiya usullarining va texnikalarining xususiyatlari. 6. Seminar-munozara usulining mashg'ulotda qo'llanishi. 7. Bahs- munozara usulining mashg'ulotda qo'llanishi. 8. Guruxlarda hamkorlikda ishlashni tashkil etish texnologiyasi. 9. Muammoni aniqlash, tahlil qilish va hal etishni rejalashtirishning yo'llari va vositalari. 10. Pedagogik texnikani qo'llash. 11. Muammoli vaziyatli ta'lim metodini qo'llash va mashg'ulotning texnologik xaritasini tuzish. 12. Amaliy mashg'ulotlarda interfaol ta'lim metodlarini qo'llash. 13. O'quv loyihasi ta'lim texnologiyasining tarkibi va o'tkazish bosqichlari. 14. Jamoaviy fikrlash texnologiyasi. 15. Tanqidiy fikrlash texnologiyasi.
3.	<p>VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanini o'zlashtirish natijasida magistr:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maktabgacha ta'limda innovatsion faoliyat; innovatsion faoliyatning tashkil etish bosqichlari; innovatsion faoliyatni boshqarish, innovatsion faoliyatga tayyorgarlik; maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion faoliyat tasnifi, innovatsion texnologiyalarning asosiy turlari; maktabgacha ta'limda loyihalashtirish; ta'limiy dasturlarni loyihalashtirish, faoliyat turlari bo'yicha loyihalashtirish haqida bilimlarga ega bo'lishi kerak; - pedagoglarning kasbiy ehtiyojlari hamda imkoniyatlarini o'rganish va tahlil qilish hamda olingan natijalar asosida individual metodik qo'llab-quvvatlash tizimini loyihalashtirish; sog'liqni saqlash texnologiyalari; loyihalashtirish texnologiyalari; rivojlantiruvchi texnologiyalar; korreksion texnologiyalar; axborot texnologiyalari; bilish-tadqiqot faoliyati texnologiyalari; shaxsga yo'naltirilgan texnologiyalar; maktabgacha ta'limda loyihalashtirishni bilishi va foydalana olishi; maktabgacha tashkilotlarida faoliyat turlari bo'yicha loyihalashtirish; ijodiy-tadqiqot, rolli-o'yin loyihalari; axborotli loyihalar; loyihalarni tadbiq etish; qisqa va uzoq muddatli loyihalar; yakka va guruhli loyihalar; loyihalarni taqdimot qilish va ommalashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. - pedagoglarning hamkorlikdagi metodik faoliyati natijalarini amalda qo'llanishini tadqiq etish, tashkil etish va baholash, ta'limiy dasturlarni va ta'lim oluvchilarning individualligini rivojlantirish yo'llarini loyihalashtirish; o'quv fanlari mazmuni, nazorat shakl va metodlarini hamda didaktik-korreksion materiallarini loyihalashtirish; o'qitish jarayoni sifatini ta'minlovchi ta'limiy muhitni loyihalashtirish; bo'lg'usi pedagogik faoliyatni loyihalashtirish malakalariga ega bo'lishi kerak.

4.	<p align="center">VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p align="center">VIII. Kreditlarni olish uchun magistrlar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p align="center">Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ishmuhammedov R. J. Tarbiyada innovatsion texnologiyalar. — Toshkent, 2010. 2. Yo'ldoshev J.G'., Usmonova S.A. Pedagogik texnologiyalar asoslari. — T., 2004. 3. Tolipov O'. Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. — T., 2005. 4. Ishmuhammedov R., Mirsoliyeva M. Raxbarning innovatsion faoliyati. T., 2019. 5. Qodirova F., Toshpo'latova Sh., Kayumova N., A'zamova M., Hasanbayev J., To'raqulov H., Haydarov M., Hasanbayeva O., Usmanov N. Pedagogika fanidan izohli lug'at. — T: Fan va texnologiya, 2009. 6. Ishmuxammedov R., Abduqodirov A., Pardayev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. — T.: 2008. 7. Mirsoliyeva M.T. Pedagogika kollejarida o'quv-tarbiya jarayonini modernizatsiyalash. — T., 2011. 8. Shodmonova Sh.S., Mirsoliyeva M.T., Ibragimova T.N., Mirsagatova N.S., Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika — T.: Tafakkur bo'stoni, 2013. <p align="center">Qo'shimcha adabiyotlar.</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi «O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida»gi PF-4947 – sonli Farmoni. 10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 11 iyuldagi «Oliy va o'rta maxsus ta'lim tizimiga boshqaruvning yangi tamoyillarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ-4391-sonli Qarori. 11. Mirziyoyev Sh.M. «Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» 2017-yil 30 sentabrdagi PF-5198-sonli Farmoni.

	<p>12. Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli farmoni.</p> <p>13. Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustivor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasini" Faol tadbirkorlik, inovatsion g'oyalar va texnologiyalarni qo'llab quvvatlash yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi. 2018 yil 22 yanvardagi PF-5308-sonli farmoni.</p> <p>14. Yusupova P. Maktabgacha tarbiya pedagogikasi. —T.: O'qituvchi, 1993.</p> <p>15. Xasanboyeva O.U. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. —T.: Ilm ziyo, 2006.</p> <p>16. Sodiqova Sh.A Maktabgacha pedagogika. — T.: Tafakkur bo'stoni, 2013.</p> <p>17. Kayumova N. Maktabgacha pedagogika. — T.: TDPU, 2013.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbalari:</p> <p>1. www.tdpu.uz 2. www.pedagog.uz 3. www.Ziyonet.uz 4. www.edu.uz 5. tdpu-INTRANET. Ped</p>
7.	<p>Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024-yil "<u>29</u>" <u>08</u> /<u>31</u> dagi qarori bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ul va muallif: Sh.A.Sadikova — "Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedrası professori, pedagogika fanlari nomzodi Z.Z.Yakubova — "Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedrası o'qituvchisi</p>
9.	<p>Taqrizchilar: N.Sh. Abdullaeva – Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor va mutaxassislarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti o'quv ishlari bo'yicha prorektori, pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent M.X. Tojjeva – Toshkent pedagogika kolleji direktori, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent</p>

*"Maktabgacha talim metodikasi"
kafedra mudiri; Prof. F.U. Zumanova*